

ISSN 2521-1757 (Print)

ISSN 2616-8812 (Online)

**НАУКОВИЙ ВІСНИК
ІЗМАЇЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
ГУМАНІТАРНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

СЕРІЯ: ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

Випуск 58

Заснований у 1997 році

Ізмаїл

2022

DOI: 10.31909/26168774

УДК 378:001.891

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 1188 від 24.09.2020 р.
журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б»)
у галузі педагогічних наук.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
серія КВ №22509-12409ПР від 01.12.2016

Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету:
збірник наукових праць. Серія: Педагогічні науки. Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2022. Вип. 58.
196 с.

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ

Максимчук Борис – головний редактор, доктор педагогічних наук, професор (Ізмаїльський державний гуманітарний університет, Україна); **Циганенко Лілія** – заступник головного редактора, доктор історичних наук, професор (Ізмаїльський державний гуманітарний університет, Україна); **Кічук Надія** – заступник головного редактора, доктор педагогічних наук, професор (Ізмаїльський державний гуманітарний університет, Україна); **Бідюк Наталія** – доктор педагогічних наук, професор (Хмельницький національний університет, Україна); **Гораш-Постіка Віоріка** – доктор педагогічних наук, професор (Кишинівський державний університет, Молдова); **Кічук Ярослав** – доктор педагогічних наук, професор, ректор (Ізмаїльський державний гуманітарний університет, Україна); **Князьян Маріанна** – доктор педагогічних наук, професор (Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, Україна); **Котелянець Наталка** – доктор педагогічних наук, професор (Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, Україна); **Куртсва Оксана** – доктор педагогіки (Комратський державний університет, Молдова); **Морзе Наталія** – доктор педагогічних наук, професор (Київський університет імені Бориса Грінченка, Україна); **Пижик Іренеуш** – доктор педагогічних наук (Куявська вища школа у Влоцлавку, Польща); **Плачинда Тетяна** – доктор педагогічних наук, професор (Льотна академія Національного авіаційного університету, Україна); **Рашидов Сейфулла** – доктор педагогічних наук, професор (Ізмаїльський державний гуманітарний університет, Україна); **Саснко Володимир** – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент (Луганський національний університет імені Тараса Шевченка, доктор наук з організації та управління, професор Вищої школи управління та адміністрування в Ополе (Польща)).

Відповідальний за випуск – Мартинчук Олена

Рекомендовано до друку Вченою радою Ізмаїльського державного
гуманітарного університету (протокол № 7 від 24.03.2022 р.)

Збірник зареєстровано в міжнародних каталогах періодичних видань
та наукометричних базах даних:

*Index Copernicus; Google Scholar; Eurasian Scientific Journal Index (ESJI);
Researchbib Journal Index and Archive (ResearchBib); Scientific Indexing Services*

Усі електронні версії статей збірника оприлюднюються на офіційному сайті видання
<http://visnyk.idgu.edu.ua/index.php/nv/index>

У збірнику опубліковані наукові статті з проблем сучасної теорії і практики освіти, навчання та виховання. Для наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів.

Засновник і видавець – Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Адреса редакції: Ізмаїльський державний гуманітарний університет,
вул. Репіна, 12, м. Ізмаїл, обл. Одеська, 68600. тел.: +380 (4841) 6-30-01, e-mail: nauka_idgu@ukr.net

UNICHECK

Тексти публікації були перевірені за допомогою системи пошуку ознак плагіату
Unicheck в рамках проекту підтримки наукових університетських видань.

© Ізмаїльський державний
гуманітарний університет, 2022
© Автори статей, 2022

ISSN 2521-1757 (Print)

ISSN 2616-8812 (Online)

**SCIENTIFIC BULLETIN
OF THE IZMAIL STATE
UNIVERSITY OF HUMANITIES**

**SECTION:
PEDAGOGICAL SCIENCES**

ISSUE 58

Established in 1997

**Izmail
2022**

DOI: 10.31909/26168812

УДК 378:001.891

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 24.09.2020 № 1188 the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category «B») on pedagogical sciences.

Certificate of state registration of printed mass media KB series №22509-12409IIP (01.12.2016).

Scientific Bulletin of the Izmail State University of Humanities: collection of scientific works. Section: Pedagogical Sciences. Izmail : RVB IDGU, 2022. Ed. 58. 196 p.

ORGANIZING TEAM

Maksymchuk Borys – Chairman, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Izmail State University of Humanities, Ukraine); **Tsyganenko Lilia** – Co-Chairman, Doctor of Historical sciences, Professor (Izmail State University of Humanities, Ukraine); **Kichuk Nadiia** – Co-Chairman, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Izmail State University of Humanities, Ukraine); **Bidyuk Natalia** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Khmelnitsky National University, Ukraine); **Gorash-Postika Viorica** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (University of Chisinau, Moldova); **Kichuk Yaroslav** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Rector (Izmail State University of Humanities, Ukraine); **Knyazyan Marianna** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Odessa I.I. Mechnikov National University, Ukraine); **Kotelyanets Natalka** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University, Ukraine); **Kurteva Oksana** – Doctor of Pedagogy (Comrat State University, Moldova); **Morze Natalia** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Borys Hrinchenko University of Kyiv, Ukraine); **Pyzhyk Ireneusz** – Doctor of Pedagogical Sciences (Kuyavian Higher School in Wloclawek, Poland); **Plachynda Tetyana** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Flight Academy of the National Aviation University, Ukraine); **Rashidov Seifulla** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Izmail State University of Humanities, Ukraine); **Saenko Volodymyr** – PhD in Physical Education and Sports, Associate Professor (Institute of Physical Education and Sports of Taras Shevchenko National University of Luhansk, Doctor of Organization and Management, Professor of the Higher School of Management and Administration in Opole, Poland).

Responsible for the issue – Martynchuk Olena

Recommended for publication by the Academic Council of Izmail State University of Humanities (protocol № 7, 24.03.2022)

The collection is registered in the international directories of periodicals and scientometric databases:

Index Copernicus; Google Scholar; Eurasian Scientific Journal Index (ESJI); Researchbib Journal Index and Archive (ResearchBib); Scientific Indexing Services

All electronic versions of articles in the collection are available on the official website edition <http://visnyk.idgu.edu.ua/index.php/nv/index>

The collection contains scientific articles on the problems of modern theory and practice of education, training and upbringing. For researchers, teachers, post-graduate students, students.

Founder and Publisher – Izmail State University of Humanities

Editorial address: Izmail State University of Humanities, Repina str, 12, Izmail, Odessa region, 68600. tel.: +380 (4841) 6-30-01, e-mail: nauka_idgu@ukr.net

The texts of the publications were verified using the Unicheck plagiarism signs search system as part of the project to support academic university publications..

UNICHECK

© Izmail State University of Humanities, 2022
© The authors of articles, 2022

ЗМІСТ

<i>Біла Олена</i> Формування професійного іміджу фахівців морської галузі у процесі фахової підготовки.....	11
<i>Бухнісва Олена</i> Парадигми сучасної організації музично-виховної роботи в закладах освіти.....	18
<i>Ван Ченьсі</i> Зв'язок народного музичного мистецтва з українськими етнічно-родинними традиціями.....	26
<i>Васильєва Ольга</i> Психологічні особливості дистанційного навчання в підготовці майбутніх психологів.....	36
<i>Гончаренко Олексій</i> Інформаційно-комунікаційні технології в трудовій підготовці учнів основної та старшої школи: проблеми практичного застосування.....	45
<i>Житомирський Леонід</i> Історія зародження та становлення кафедри фізичної культури, біології та основ здоров'я Ізмаїльського державного гуманітарного університету.....	59
<i>Звєкова Вікторія</i> Формування наукового світогляду підростаючого покоління.....	64
<i>Кічук Надія</i> Відображення творчої особистості майбутнього фахівця морської галузі у феномені професійного іміджу.....	72
<i>Листопад Наталя</i> Модель формування цифрової культури студентів педагогічних коледжів.....	79
<i>Листопад Олексій, Мардарова Ірина</i> Формування управлінської культури майбутніх педагогів дошкільної освіти.....	89
<i>Москалюк Микола, Москалюк Наталія, Лень Марія</i> Stem-освіта як інноваційний засіб підвищення творчого потенціалу учнів (англ.).....	102
<i>Олейнікова Галина</i> Особливості викладання іноземної мови у форматі змішаного навчання.....	109
<i>Пенькова Світлана</i> Розвиток особистості дитини дошкільного віку у мовленнєвій діяльності.....	120

<i>Сапрун Станіслав, Корнієнко Сергій</i>	
Методичні аспекти відбору та ранньої ігрової орієнтації юних футболістів з врахуванням їх індивідуальних особливостей.....	128
<i>Сироткіна Жанна, Чеботар Людмила</i>	
Формування вокальних навичок естрадного співу у школярів в позакласній роботі.....	141
<i>Сіласв Віталій</i>	
Методичний супровід спортивних ігор сільської малочисельної школи.....	150
<i>Федорова Ольга</i>	
Психолого-педагогічні проблеми готовності викладачів до організації дистанційного навчання.....	161
<i>Циганенко Лілія, Костенко Оксана, Коцур Сабіна</i>	
Специфіка підготовки вчителів іноземних мов в університетах Австрії.....	171
<i>Цокур Ольга, Бойчев Іван</i>	
Професійна підготовка фахівців в галузі освіти дорослих як чинник перспективного розвитку геронтопедагогіки.....	185

CONTENT

<i>Bila Olena</i> Professional image formation of the maritime industry specialists in the vocational training process.....	11
<i>Bukhnieva Olena</i> Paradigms of modern organization of musical and educational work in educational institutions.....	18
<i>Wang Chengxi</i> Relationship between folk music art and ukrainian ethnic and family traditions.....	26
<i>Vasylieva Olga</i> Psychological features of distance learning in the preparation of future psychologists.....	36
<i>Honcharenko Oleksii</i> Information and communication technologies in labor training of primary and senior school students: problems of practical application.....	45
<i>Zhytomyrskyi Leonid</i> History of the origin and formation of the department of physical culture and fundamentals of health of Izmil State University of Humanities.....	59
<i>Zvyekova Viktoria</i> Formation of the scientific world of the young generation.....	64
<i>Kichuk Nadiia</i> Creative personality reflection of future marine specialists in the phenomenon of professional image.....	72
<i>Lystopad Natalia</i> Model of formation of digital culture of students of pedagogical colleges.....	79
<i>Lystopad Oleksii, Mardarova Iryna</i> Formation of management culture of future teachers of preschool education.....	89
<i>Moskalyuk Mykola, Moskalyuk Natalia, Len Maria</i> Stem education as an innovative means of increasing students' creative potential.....	102
<i>Oleinikova Galina</i> Peculiarities of foreign language teaching in blended learning format.....	109
<i>Penkova Svitlana</i> Personality development of a preschool child in speech activity.....	120

<i>Saprun Stanislav, Korniyenko Sergey</i> Methodical aspects of selection and early game orientation of young football players taking into account their individual features.....	128
<i>Sirotkina Zhanna, Chebotar Ludmila</i> Formation of vocal skills of pop singing among schoolchildren in extracurricular work.....	141
<i>Silaev Vitaly</i> Methodological support of sports games of a small rural school.....	150
<i>Fedorova Olga</i> Psychological and pedagogical problems of readiness lecturers to the organization of distance learning.....	161
<i>Tsyganenko Lilia, Kostenko Oksana, Kotsur Sabina</i> The specifics of foreign language teacher training in Austrian universities.....	171
<i>Tsokur Olha, Boichev Ivan</i> The initiation of professional training of specialists in the sphere of the third-age students' education as a factor of perspective development of geronto-pedagogy.....	185

DOI 10.31909/26168812.2022-(58)-14

УДК 796.33

METHODICAL ASPECTS OF SELECTION AND EARLY GAME ORIENTATION OF YOUNG FOOTBALL PLAYERS TAKING INTO ACCOUNT THEIR INDIVIDUAL FEATURES

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВІДБОРУ ТА РАННЬОЇ ІГРОВОЇ ОРІЄНТАЦІЇ ЮНИХ ФУТБОЛІСТІВ З ВРАХУВАННЯМ ЇХ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ

Станіслав Сапрун

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент

E-mail: stas-sa@ukr.net

ORCID: 0000-0003-4129-4271

Research ID: I-7363-2018

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Україна

Stanislav Saprun

PhD of Physical Training and Sport, Associate Professor

E-mail: stas-sa@ukr.net

ORCID: 0000-0003-4129-4271

Research ID: I-7363-2018

Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, Ukraine

Сергій Корнієнко

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент

E-mail: kornei2973@gmail.com

ORCID: 0000-0003-3621-3166

Research ID: I-7782-2018

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Україна

Sergey Korniyenko

PhD of Physical Training and Sport, Associate Professor,

E-mail: kornei2973@gmail.com

ORCID: 0000-0003-3621-3166

Research ID: I-7782-2018

Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, Ukraine

ABSTRACT

The peculiarities of the educational and training process of young football players are described in the work. Methods and means are determined, morpho-functional and motor training of young sportsmen of the CYSS football department is determined. The study showed that conducting early sports orientation in football contributes to the development of an adequate curriculum for CYSS. Based on the previous division of roles, the level of the relationship between the indicators of morpho-functional and special training of young football players has been established. Factors identified during the study that affect the performance of young players are in the following percentage: 29% – technical fitness, 15% – physical talent, 12% – functionality, 12% – functionality, 9% – physical capabilities, 35% – others, not studied (biomechanical, medical, psychological, etc.), allowed to develop and experimentally substantiate the method of early selection of young players, the effectiveness of which can contribute to the process of individualization at the initial stage of training. The obtained results of the research can be used by football coaches to optimize the educational and training process of young football players.

Key words: *selection of football players, training of young football players, coach-teacher, educational and training process.*

Постановка проблеми. Досягнення високих спортивних результатів багато в чому залежить від ступеня розвитку фізичних і психічних здібностей людини, що передбачає можливість відбору осіб з найбільш високим рівнем розвитку важливих для цього виду спорту якостей (Філін, 1980, Бальсевич, 1981, Волков, 1983, Родіонов, 1986, Губа, 1989, Нікітушкін, 1997 та ін.).

Для сучасного спорту характерно постійне підвищення вимог до всесторонньої підготовленості спортсменів. В таких умовах першорядне значення набуває глибоке вивчення індивідуальних особливостей спортсменів і розробка ефективної методики відбору для занять тим або іншим видом спорту (Філін, 1980, Бальсевич, 1981, Сячін, 1996, Губа, 1989, Нікітушкін, 1997). Особливо важливо правильно визначити здібності до спортивної діяльності у дітей 8-9 років, оскільки саме в цьому віці вони зазвичай, залучаються до більшості видів спорту. У сучасному спорті не може бути універсального підходу до визначення перспективності заняття для заняття обраним видом спорту.

Хоча немає сумнів у тому, що відповідним підбором засобів, методів і тренувальних навантажень можна стимулювати морфологічні, фізіологічні та психологічні можливості до певних вимог обраних видів спорту. Досягнення найвищих спортивних результатів залежить також від обдарованості та потенційних здібностей для занять окремим видом спорту.

Основні положення теорії здібностей і методики спортивної орієнтації і відбору дозволяють вважати, що здібності дітей можуть бути досліджені більш детально та результативно, якщо вони будуть вивчатись одночасно з позиції відбору і теорії навчання, разом з тим, заходи зі спортивної орієнтації і відбору неможливо розглядати поза межами організаційно-методичних основ багаторічної спортивної підготовки, а їх розробка повинна здійснюватися з використанням ефективних форм і методів тренування.

Проте, природній відбір не дозволяє вирішити проблему підготовки, так як поряд з не талановитими дітьми відсіюються і здібні діти (недостатньо підготовлені за спеціальними якостями, але мають високі потенційні можливості), стосовно яких іноді допускається неправильний методичний підхід (Р.Н. Дорохов, В.П. Губа).

Багато тренерів використовують різні критерії для відбору найбільш здібних дітей, однак ці критерії у більшості випадків носять односторонній або суб'єктивний характер. Часто відбір здійснюється загалом стихійно або в найкращому випадку тренери орієнтуються на вже сформований рівень техніко-тактичних вмінь та навиків, що проявляються дітьми в контрольних іграх. Потенційні можливості дітей у розрахунок, як правило не приймаються.

Неухильно підвищується рівень розвиток футболу та вимагає так само пошуку фізично обдарованих, талановитих молодих людей, які повинні вдало грати в екстремальних умовах відповідальних внутрішніх і міжнародних змагань (Сучілін, 1994, Шестаков, 1994, Тюленьков, 1996 та ін.).

Питання відбору у футболі різні, багатопланові і мають свою специфіку в залежності від поставлених завдань і конкретних етапів підготовки футболістів.

У зв'язку з цим назріла необхідність створення науково обгрунтованих методів відбору дітей для заняття футболом. Слід зазначити, що в свій час були спроби досліджувати це питання. Однак різний методологічний підхід до вирішення даної проблеми привів до того, що до уваги тренерів були запропоновані рекомендації, які є двозначними та дискусійними. Час, від коли розпочалися дані дослідження та сьогодення кардинально відрізняються у питанні відбору дітей в спортивні школи.

Наявність даної проблеми обумовлено суттєвими розходженнями думок між бажаним станом даного питання і його реальним станом. Тому проблема раннього відбору у футболі досить різнопланово представлена в літературних джерелах та серед науковців.

Рівень результатів і попередньо проведені теоретичні дослідження не дали повних підстав стверджувати про наявність дійсно ефективної системи відбору в Україні. Повністю відсутні роботи, об'єднуючі у систему морфо-функціональні, біомеханічні і спеціальні резервні можливості юного спортсмена.

Накопичений великий матеріал в дитячо-юнацькому футболі з одного боку дає підстави говорити про те, що явно недостатньо теоретичних і практичних досліджень, а з іншої сторони - підтверджує необхідність продовження даних досліджень, про що свідчать непереконливі виступи національних збірних різного віку.

Метою нашого дослідження була розробка та удосконалення методики раннього відбору юних футболістів 8-10 років в умовах ДЮСШ.

Завдання дослідження:

1. Оцінити морфо-функціональну і рухову підготовку юних спортсменів відділення футболу ДЮСШ.

2. Встановити взаємозв'язок між показниками морфо-функціональної та спеціальної підготовленості юних футболістів.

3. Розробити та експериментально обґрунтувати методичні аспекти раннього відбору юних футболістів, на основі морфо-функціональних і спеціальних характеристик.

У нашому обстеженні взяли участі 168 юних футболістів 8-10 років, що проходили початковий відбір у ДЮСШ Тернопільської області. Дослідження проводилися у період з вересня 2020 по листопад 2021 р.

Дослідження проводилися у три етапи. На першому етапі здійснювався теоретичний аналіз науково-методичної літератури та програмно-нормативних документів з теми дослідження, на підставі чого була обрана проблематика і обґрунтована актуальність її розробки. На другому етапі проводилося педагогічне тестування спортсменів 8-10 років за розробленою програмою обстежень фізичного розвитку і рухової підготовленості юних футболістів відповідно програмі ДЮСШ з футболу. Надалі тренувальний процес здійснювався за розробленою нами комплексною програмою вдосконалення функціональних і технічних можливостей юних футболістів. З метою більшої достовірності даних експерименту здійснювалося аналіз обраних засобів прогнозування та здійснення відбору у секцію футболу. Протягом навчального року здійснювалися тренування, а наприкінці року було проведено ще раз тестування та визначення достовірності проведених заходів відбору юних футболістів. На третьому етапі було проведено узагальнення отриманих матеріалів обстежень: виявлено закономірності про гетерохроніст і високу варіативність росту і розвитку морфо-біомеханічних показників обстежених дітей, доведено перспективність виявлення соматичних типів для визначення відповідності морфо-біомеханічним особливостям в обраному виді спорту і амплуа спортсмена; встановлено обґрунтовану концепцію індивідуального підходу в навчанні дітей, що відображає закономірності морфо-біомеханічного формування рухових спортивних умінь та розвитку рухових якостей, що притаманні конкретній дитині, що дозволяє не тільки вдосконалювати даний процес, але і прогнозувати далі.

Дослідження морфо-функціонального розвитку юних футболістів, що були відібрані в ДЮСШ, здійснюється за допомогою загальноприйнятих тестових процедур, які використовуються в практиці дитячо-юнацької спорту.

Так, морфологічні характеристики хлопчиків, що займаються футболістом (табл. 1) суттєво не відрізняються від даних, отриманих у ході експериментів іншими дослідниками.

Показники довжини тіла, маси тіла, ЖЄЛ і окружності грудної клітки (три виміри) збільшуються у допустимих для цього віку межах, дещо випереджаючи однолітків, котрі не займаються спортом і фізичними вправами, про що свідчать порівняльні дані (І.І. Бахрах, Р.Н. Дорохов, В.А. Кабачков).

Частота пульсу та показники артеріального тиску ще не досягли оптимальних (дорослих) показників (75-80 – мінімальний показник), (115-120 – максимальний) і знаходиться в межах (61-63 – мінімальне значення) (89-93 – максимальне), що само за себе допустимо в описаному віковому періоді (молодший шкільний вік). Показники пульсу в спокої складають 84-77 уд / хв, даний результат відповідає вимогам функціонального стану хлопчиків 8-10 років, які займаються спортом або фізичними вправами додатково, так і ті, що не отримували жодних додаткових фізичних навантажень.

Таблиця 1

Показники морфо-функціональної підготовки юних футболістів

Показники		Вік		
		8 років	9 років	10 років
Зріст, см	M	134,8	135,3	140,3
	σ	3,8	5,6	4,69
	V	2,8	4,1	3,34
Маса, кг	M	26,8	28,2	31,4
	σ	4,7	3,3	3,7
	V	17,5	11,7	11,59
ЖЄЛ, см ³	M	1954,7	2067,4	2181,2
	σ	287,4	301,7	318,7
	V	14,7	14,9	14,62
Окружність грудної клітки в спокої, см	M	64,3	65,7	67,2
	σ	4,8	3,9	3,36
	V	7,5	5,9	5,00
Пульс	M	84,5	82,7	77,3
	σ	6,1	8,4	10,02
	V	7,2	10,2	14,26

Одним із найважливіших показників початкового етапу підготовки юних футболістів є рухова підготовка, що відображає показники виховання в процесі тренувань та розвитку в техніці часу фізичних (рухових) якостей (табл. 2).

Так, швидкісні здібності, що оцінюються за допомогою бігових тестів 30 і 60 м дещо кращі даних, отриманих іншими авторами (С.Ю. Тюленков, В.П. Губа). Однак їх динаміка вказує на те, що в процесі подальших тренувальних занять результати можуть бути покращені і показники швидкості зростуть.

Тест бігу на 400 метрів відображає швидкісну витривалість, але в даному віці він більше характеризує показник чистої витривалості. У хлопчиків, які займаються футболом результат бігу на 400 метрів значно перевищує всі інші показники фізичних якостей, наведені в таблиці у порівнянні з юнаками, що не займаються спортом. Так, якщо спринтерський біг на 30 і 60 метрів, стрибок у довжину з місця і потрійний стрибок можна виконати з високим результатом за рахунок морфологічних показників – довжина ноги і стопи, але віджимання і метання набивного м'яча – за рахунок м'язових зусиль, а також морфологічних показників (довжини руки), то результат у бігу на 400 метрів повністю залежить від поєднання виконаної для витривалості роботи в тренувальному процесі та генетичних передумов.

Середні показники тестування фізичної підготовленості знаходяться на рівні нормативів, що показують діти, що тренуються і помітно не відрізняються від інших ігрових ситуацій (В.К. Бальсевич, Ю.Д. Железняк, І.М. Короткова).

Таблиця 2

Показники рухової підготовленості юних футболістів

Показники		Вік		
		8 років	9 років	10 років
Біг 30 м, с	M	6,23	5,93	5,82
	σ	1,2	0,95	0,71
	V	19,3	16,0	12,15
Біг 60 м, с	M	11,2	10,2	9,8
	σ	1,3	1,5	1,3
	V	11,6	14,7	13,3
Біг 400 м,с	M	92,6	90,3	87,3
	σ	7,5	12,2	8,6
	V	7,1	13,5	9,9
Стрибок у довжину з місця, м	M	1,56	1,67	1,84
	σ	0,09	0,12	0,08
	V	5,92	7,6	4,3
Потрійний стрибок з місця, м	M	3,81	4,15	4,99
	σ	0,31	0,29	0,26
	V	8,1	7,0	5,16
Віджимання, к-сть разів	M	9,4	14,6	16,03
	σ	2,8	3,1	3,90
	V	29,8	21,2	24,34
Кидок набивного м'яча, 2кг	M	4,68	5,10	5,46
	σ	0,8	0,8	0,6
	V	17,1	15,7	10,9

Розглядаючи показники виконання юними футболістами спеціальних вправ, можна помітити, що тести, що відображають у більшій степені фізичні якості, наприклад, ведення м'яча на 30 метрів, вкидання м'яча і удари на дальність покращують свої показники, на думку тренерів та спеціалістів за рахунок систематичного розвитку фізичних якостей (табл. 3).

Спостерігаючи ж за динамікою більше складних в технічному плані тестів - ведення м'яча і обведення стійок, зупинка м'яча, різні види жонглювання, напрошується висновок про безпосередню участь тренера і його методики проведення навчально-тренувальних занять.

Аналізуючи виконання складно-координаційних вправ, можна визначити, що виконання тестів, що вимагають спеціального навчання і відображають необхідні тільки в футболі технічні дії у юних спортсменів досить швидко прогресують.

Порівнюючи динаміку тестів, на основі фізичних якостей і спеціальному навчанні слід сказати, що вправи, в яких основна роль відводиться техніці володіння м'ячем в даному віці набагато краще збільшують свої вихідні показники.

Таким чином, проведені дослідження спеціальних тестів у юних футболістів 8-10 років вказують на необхідність збільшення у тренувальному процесі кількості вправ, що спрямовані вдосконалення фізичних якостей.

Показники спеціальної підготовленості юних футболістів

Показники		Вік		
		8 років	9 років	10 років
Ведення м'яча на 30 м, с	M	10,2	8,4	6,96
	σ	1,6	1,2	0,68
	V	15,7	14,3	9,74
Ведення м'яча на 30 м з обведенням 3-х стійок	M	12,9	11,3	8,31
	σ	1,5	1,6	0,70
	V	11,6	14,2	8,40
Вкидання м'яча із-за голови	M	7,4	10,33	13,4
	σ	2,1	1,85	1,6
	V	28,4	17,94	9,7
Зупинка м'яча, бал	M	3,1	3,5	3,9
	σ	1,2	0,78	0,67
	V	38,7	22,13	17,2
Жонгливання правою і лівою ногою, к-сть разів	M	7,28	19,3	24,2
	σ	2,93	5,1	5,9
	V	40,3	26,4	24,3
Удари на дальність сильнішою ногою	M	16,8	19,2	26,9
	σ	2,4	2,6	1,9
	V	14,3	13,5	7,9

Ефективність процесу підготовки юних футболістів повинна оцінюватися на основі обліку факторів, що характеризують рухову і психічну функції дітей, що обумовлюють успіх в обраній спортивній діяльності. Спортсмен повинен оволодіти усіма якостями, що необхідні для успішного їх прояву в конкретній руховій діяльності. В цьому разі можна розрахувати на їх подальший розвиток в процесі становлення спортивної майстерності. Особливі показники, що характеризують морфо-функціональні і спеціальні особливості індивіда, можуть мати важливе значення при розробці методів прогнозу його спортивної придатності (М.С. Бриль, А.А. Гужаловський, А.А. Федоров).

У ранньому віці закладаються основи техніки, той фундамент, на якому будується вся майбутня робота з виховання класного гравця. На початковій стадії становлення молодого футболіста, вивчаючи його морфологічні і фізіологічні особливості, координацію рухів, властивості психіки і мислення, тренер повинен визначити, за рахунок яких технічних прийомів і розвитку фізичних якостей можна виростити з конкретного гравця яскраву особистість, зірку. Обговорюючи дані питання, цілий ряд фахівців, працюючи з футболістами, велику частину тренувального часу присвячує виправленню недоліків, в той же час А.А. Сучілін, С.Ю. Морозов, С.Ю. Тюленьков рекомендують велику частину часу вдосконалювати, доводити до віртуозності свої коронні технічні прийоми і будувати атлетичну підготовку з таким розрахунком, щоб вона могла допомогти відкрити і використати у грі головні якості у вибраному амплуа.

Вибираючи футболісту майбутнє амплуа, тренер повинен оцінювати особливості юного спортсмену більш точно, враховуючи різні вимоги до окремих амплуа. При цьому можна уникнути багаточисельні помилки в оцінці спортивної майстерності, що витікають з цих відмінностей. Іншими словами, треба проводити відбір не до даного виду спорту загалом, а до даного амплуа (В.П. Губа, В.Г. Нікітушкін, І.М. Короткова).

Проведені дослідження морфологічних показників юних футболістів дозволили виявити функції гравців в залежності від соматичної оцінки і запропонувати їм після двох років занять конкретне амплуа.

Перший рік навчально-тренувального процесу навчання здійснюється у відповідності з конкретними завданнями багаторічної підготовки і розподілу часу на основні розділи:

- зміцнення здоров'я, сприяння правильному фізичному розвитку і різносторонній фізичній підготовленості.

- розвиток швидкості, спритності, швидко-силових якостей, гнучкості.

- навчання основам техніко-тактичних дій.

- привчання до ігрових умов.

- виконання нормативних вимог з видів підготовки.

- формування стійкого інтересу до занять футболом.

Відмінності між контрольною і експериментальною групою пов'язані з штучною ранньою орієнтацією в процесі експерименту, адже в експериментальній групі більше високорослих, а в контрольній групі більше низькорослих (крайні захисники, півзахисники і нападники) (табл. 4). Це, на наш погляд, пояснюється генетичними факторами, а також особливістю вибору фахівців. Відомо, що основною спадковості є генетична інформація, яка передається від батьків до дітей (В.М. Волков, Р.Н. Дорохов) (Губа, 2012). Вона у значній мірі визначає зростання і формування організму, основні пристосувальні реакції на зовнішні впливи, темпи поступального розвитку на різних етапах онтогенеза. Спадковий фактор у значній мірі визначає фізичний розвиток, формування рухових якостей, величину приросту функціональних можливостей в процесі спортивного тренування.

Таблиця 4

Морфологічні показники повздовжніх і окружних розмірів тіла у юних футболістів різних амплуа

Показник и	Амплуа							
	Воротарі		Центральні захисники		Центральні нападники		Крайні захисники, півзахисники і нападники	
	Приріст, см	Приріст, %	Приріст, см	Приріст, %	Приріст, см	Приріст, %	Приріст, см	Приріст, %
Довжина тіла	7,6	4,4	6,4	4,0	5,3	3,6	5,6	3,8
Довжина стегна	3	7,6	3,4	7,8	3	7,6	2,3	4,1
Довжина гомілки	1,2	2,3	1,6	4,2	2,3	5,7	0,7	1,9
Довжина стопи	1	3,2	1,6	6,1	1,7	7,5	2,2	8,9
Маса тіла	5,2	9,5	3,2	7,2	3,3	10,2	3,2	9,5
Обхват стегна	2,3	4,4	1,6	3,3	2,1	5,3	3,1	7,1
Обхват гомілки	0,2	0,6	0,3	1	1,7	6,1	1,1	4,4

Розвиток і виховання фізичних якостей у дітей різного амплуа формуються і вдосконалюються гетерохронно. Це вказує на існування залежності між віком і ефективністю системи навчання, що змінюється по мірі чергування в онтогенезі деяких періодів, що відрізняються більш високою здатністю до навчання (табл. 5).

У результаті отриманих даних функціональної та технічної підготовленості виявлено, що у показниках бігу з елементами стартового ривку (біг 30 м) перевагу мають

центрально захисники та нападники. Вони відрізняються такими габаритними розмірами, які дозволяють їм виконувати так звану вибухову силу, в її особливому варіанті - стартова сила. Якщо вибухова сила характеризує здатність максимальних значень сили в мінімальний час, то стартова сила відображає характер вибухового зусилля в початковій його фазі. Спритність відноситься до найменш тренованих рухових якостей, тому при відборі юних футболістів важливо це мати на увазі.

У тестах, що визначають стрибучість, відмінності між представниками різних амплуа більше суттєва і основна переваги за воротарями. Це дає підстави стверджувати, що тести, спрямовані на прояв максимальної сили, краще виконують діти більшого соматичного типу, що повністю об'єктивно.

Здібність тривалого використання швидко-силових якостей, здійснювати роботу високої аеробної та анаеробної потужності мають центральні нападники.

Таблиця 5

Показники приросту рухової та спеціальної підготовленості юних футболістів

Показники	Амплуа							
	Воротарі		Центральні захисники		Центральні нападники		Крайні захисники, півзахисники і нападники	
	Приріст, см	Приріст, %	Приріст, см	Приріст, %	Приріст, см	Приріст, %	Приріст, см	Приріст, %
Біг 30 м, с	0,2	3,6	0,5	8,3	0,4	7,1	0,3	6,4
Біг 60 м, с	0,3	4,8	0,7	6,3	0,3	4,2	0,5	5,9
Біг 400 м,с	4,2	6,1	5,3	7,4	8,3	9,2	4,8	6,4
Стрибок у довжину з місця, см	31,2	16,1	23,8	14,4	19,4	12,8	26,9	15,3
Потрійний стрибок з місця, см	54,6	12,8	46,3	10,5	42,8	10,6	48,3	11,4
Віджимання, к-сть разів	3,7	30,8	2,8	25,9	2,9	26,4	2,2	19,5
Кидок набивного м'яча 2 кг, см	47,3	9,2	42,1	9,4	53,2	10,4	48,3	10,1
Ведення м'яча на 30 м, с	1,2	18,4	1,6	21,6	2,4	30,2	1,7	22,8
Ведення м'яча на 30 м з обведенням 3-х стійок	1,4	12,8	1,9	18,5	2,4	21,8	1,6	14,3
Вкидання м'яча із-за голови	1,8	15,4	1,3	12,7	1,9	18,6	2,4	23,1
Жонглювання, к-сть разів	2,3	12,1	5,7	27,4	5,6	26,9	5,9	28,4
Удар на дальність, м	2,8	10,4	3,3	15,9	4,1	19,5	3,9	17,4

Різноманітна діяльність нападника вимагає від нього розвитку такої якості, як спеціальна витривалість, але вони показали більше низькі результати в стрибках в довжину з місця, що характерно їх морфотипу.

Отже, центральні нападники відрізняються високим рівнем розвитку швидкості та спеціальної витривалості, воротарі характеризуються швидко-силовими якостями, у

центральної нападників фізичні якості розвиваються відносно рівно, з переважанням у розвитку швидкості.

У зв'язку з розглядом нами різних сторін морфо-функціональних розвитку і підготовленості юних футболістів у віковий період від 8 до 11 років (4 роки) було вибрано вік 10 років (тобто після двох років занять у ДЮСШ) для проведення порівняльних кореляційних розрахунків.

Було встановлено, що найбільш залежні від морфо-функціональних показників у дітей 10 років, що займаються футболістом на тести, що відображають рівень загальної і спеціальної підготовленості є довжина тіла, маса тіла і ЖЄЛ.

Аналіз кореляційної матриці показників спеціальної підготовленості юних спортсменів виявив, що результати в різних рухових завданнях слабо корелюють між собою.

Статистично достовірні зв'язки відзначені між результатами у бігу на 30 м і веденні м'яча на 30 м., стрибками у довжину з місця і потрійним з місця ($r = 0,437$). Виключення складає зв'язок кількості згинань-розгинань рук в упорі лежачи з результатом у стрибках у довжину з місця ($r = 0,440$) і часом обведення стійок. Час обведення стійок корелює з результатом у жонглюванні м'ячем двома ногами ($r = 0,574$). Результати у такій спеціальній вправі, як вкидання м'ячу на дальність не корелює ні з одним з досліджуваних показників. Але між результатами ударів на дальність і стрибками в довжину з місця і потрійним стрибком існує статистично достовірний взаємозв'язок. Кваліметричні оцінки технічної підготовленості і ігрового мислення тісно корелює з результатами в таких вправах, як час обведення стійок ($r = 0,563$ та $r = -0,649$) і жонглювання двома ногами ($r = 0,537$; $r = 0,584$). При цьому з таблиці 6 видно, що більш високі футболісти, як правило, менш технічні ($r = -0,464$) і мають гірше ігрове мислення ($r = -0,434$). Слабо корелюють дані антропометричних вимірювань з результатами в контрольних вправах (табл. 7) ($r = 0,152$ – біг 30м.; $r = 0,119$ – потрійний стрибок, $0,009$ – удар на дальність і т.д.) Лише в окремих випадках мають місце статистично достовірні зв'язки на рівні $r = 0,32 - 0,45$.

Таблиця 6

Кореляційна матриця показників спеціальної та загальної фізичної підготовленості юних футболістів

№	Тести	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Біг на 30 м	1	0,535	0,407	-	-	0,009	-	-	-
					0,431	0,209		0,061	0,260	0,212
2	Час ведення м'яча на 30 м		1	0,425	0,083	-	-	-	-	-
						0,009	0,153	0,159	0,208	0,444
3	Обведення стійок			1	-	0,141	-	-	-	-
							0,151	0,492	0,241	0,574
4	Стрибок у довжину з місця				1	0,437	0,273	0,440	0,071	-
										0,015
5	Потрійний стрибок в довжину з місця					1	0,287	-	0,382	-
								0,112		0,153
6	Вкидання м'яча						1	0,262	0,169	0,050
7	Віджимання							1	-	0,264
									0,137	
8	Удар на дальність								1	0,256
9	Жонглювання									1

Кореляційна матриця кваліметричних і морфо-функціональних показників юних показників

Показники	ЗФП	Технічна підготовленість	Тактична підготовленість
Зріст	0,278	-0,464	-0,434
Маса	0,080	-0,244	-0,098
ЖЄЛ	0,433	0,307	0,245
Окружність грудної клітки	0,109	0,022	0,247
АТ макс.	-0,336	-0,200	0,067
АТ мін.	-0,350	0,118	0,173
ЧСС	-0,242	-0,156	-0,056

Відсутні статистично значимі зв'язки (за окремими виключеннями) між показниками загальної та спеціальної фізичної підготовленості, особливо це відноситься до функціональних показників.

Порівняння наших даних з представленими у роботах В.В. Варюшина і В.Д. Кудрявцева показують, що у юних футболістів до 10 років, після 1-2-х років занять спостерігається вирівнювання таких показників, як час бігу на 30 м і час ведення м'яча на 30 м. Якщо на початку спостерігалось відставання у другому тесті на 1 с, то через рік занять подібної різниці вже не спостерігалось. У дітей, що пройшли попередній відбір, в цьому віці здібності до виконання тих або інших рухових завдань не однакові. Тільки з ростом підготовленості збільшується ступінь взаємозв'язку між окремими контрольними вправами.

На сьогоднішній день спортивний відбір юних футболістів проводиться у чотири етапі прогнозу:

1. Спортивна придатність.
2. Спортивна орієнтація.
3. Комплектування команди.
4. Спортивна селекція.

Початковий відбір у цілому є досить тривалим процесом, адже розвиток здібностей дітей може значно змінюватися під впливом тренувань навіть в період першого року занять. Тому, на наш погляд, з метою більш ефективного початкового відбору, його слід проводити протягом всього першого року тренувань, а іноді й до 2-х років, тільки ділити його на 3 види: попередній (первинний), поточний і підсумковий.

За результатами педагогічних спостережень і контрольних випробувань відбираються найбільш здібні і працьовиті діти.

Далі будується наступний графік класифікацій. У процесі контролю кожного разу утворюються чотири групи дітей:

- 1 – діти, обдарованість яких була визначено правильно.
- 2 – діти, обдарованість яких не вдалося розпізнати і вони помилково були віднесені до безперспективних.
- 3 – діти, правильно віднесені до нездібних у цьому виді спорту.
- 4 – діти, яких помилково оцінили, як обдарованих.

Як на першому, так і на другому етапах відбору неможливо уникнути відсіву дітей, їх відрахування із школи вони переносять болісно, тому тренерам необхідно проявляти педагогічний такт.

Тренер зобов'язаний допомогти дитині вибрати той вид спортивної спеціалізації, який відповідає його здібностям та індивідуальним даним. Разом з батьками треба

порадити дитині переключитися на інший вид рухової діяльності. Методика відбору для занять футболом передбачає застосування тестів для отримання об'єктивної характеристики морфологічних показників, функціональної, рухової та психічної діяльності дитини.

Методика комплектування однорідних груп полягає в тому, що за результатами тестування в одну групу відбираються і об'єднуються діти, у яких фізичні можливості значно нижчі, ніж їх техніко-тактичні показники. У другу групу виділяються ті, у яких фізичні дані значно перевищують техніко-тактичні дії.

На заняттях з дітьми, що відставали у фізичному розвитку, відводяться 60% часу на ЗФП і СФП, а 40% – ТТД.

На заняттях з тими, хто відстає за техніко-тактичною підготовленістю виправдано відводять 60-70% для роботи над технікою і тактикою. Слід мати на увазі, що найкраща методика відбору не може гарантувати досягнення юними футболістами високих спортивних результатів. Темпи прогресування залежать не тільки від того, наскільки вдало відібраний футболіст, але і наскільки методично правильно організований його тренувальний процес.

Варто відзначити той факт, що діти, котрі брали участь у дослідженні в загальноосвітніх школах помітно перевершили своїх однолітків у результатах як фізичних тестів, так і рівня морфо-функціонального розвитку, що свідчить про важливий не тільки педагогічний, а й соціальний фактори підвищення якості навчально-виховного процесу у сприятливий момент часу.

Висновки. Встановлено, що рівень морфо-функціональної та рухової підготовленості юних футболістів протягом педагогічного експерименту, за приростом аналізованих показників мають наступні особливості:

- з морфологічних параметрів найменший приріст спостерігався в обхваті гомілки – від 0,6% до 4,4% і довжині гомілки – від 1,9% до 5,7%, а найбільший – у довжині стегна – до 7,8%, масі тіла – до 10,2%;

- приріст рухових показників найменший – у бігу на 30 м – до 8,3%, і 60 м – до 6,3%, максимум був у стрибках у довжину з місця і у віджиманнях – 19,4 і 30,8% відповідно.

Виявлені результати, що показані юними футболістами, у спеціальних тестах (n=9) при обліку їх ігрового амплуа, що піддавалися значному вихованню та навчанню:

- у воротарів - ведення м'яча на 30 м - 18,4%, і жонглювання – 17,4%;

- у центральних захисників показник жонглювання – 27,4%, а також ведення м'яча з обведенням стійок – 18,5%;

- у центральних нападників – жонглювання 30,4%;

- у крайніх захисників, півзахисників і нападників – жонглювання – 37,7% при киданні м'яча – 23,1%.

Дослідження показало, що існують різні за достовірністю зв'язки між показниками морфо-функціональної та спеціальної підготовленості. При оцінці в цілому даних рівнів встановлено, що більш високі футболісти – менш технічні ($r = - 0,464$) і мають гірше ігрове мислення ($r = - 0,434$), а також на експертну оцінку фахівців загальної фізичної підготовленості у юних футболістів не впливає довжина і маса тіла ($r = 0,273$ і $r = 0,031$ відповідно).

Виконане дослідження показало, що проведення ранньої спортивної орієнтації у футболі сприяє складанню адекватної навчальної програми для ДЮСШ. На основі попереднього розподілу на амплуа:

- воротарі – 23%,

- центральні захисники – 27%,

- крайні захисники, півзахисники і нападники – 35%,

- центральні нападники – 15%,

що відповідно сприяє індивідуалізації процесу навчання.

Встановлені за час проведення дослідження фактори, що впливають на досягнення результатів юних футболістів, знаходяться в наступному процентному співвідношенні: 29% – технічна підготовленість, 15% – фізична обдарованість, 12% – функціональні можливості, 9% – фізичні можливості, 35% – інші, не вивчені (біомеханічні, медичні, психологічні та ін.), дозволили розробити і експериментально обґрунтувати методику раннього відбору, ефективність якої може сприяти процесу індивідуалізації вже на початковому етапі навчання.

ДЖЕРЕЛА І ЛІТЕРАТУРА

Байрачний О. Характеристика функціональної підготовленості футболістів на етапе спеціалізованої базової підготовки. *Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Сер. : Науково-Педагогічні проблеми фіз. культури (фізична культура і спорт)*. 2014. Вип. 6 (49). С. 10-17.

Губа В.П. Организация учебно-тренировочного процесса футболистов различного возраста и подготовленности : учеб. пособие. М., 2012. 176 с.

Ніколаєнко В. В. Система багаторічної підготовки футболістів до досягнення вищої спортивної майстерності [текст] : автореф. дис... докт. наук з фіз. вих. і спорту: 24.00.01. Національний ун-т фізичного виховання і спорту. К., 2015. 41 с.

Платонов В.Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения: Учеб. для студ. вузов физ. воспитания и спорта. М.: Олимп. лит., 2015. Кн.1. 680 с.: ил.

Селуянов В.Н. Физическая подготовка футболистов. *ТВТ Дивизион*. 2004. 192 с.

Сергієнко Л.П. Тестування рухових здібностей школярів. К.: Олімпійська література, 2001. 430 с.

Сіренко П.О. Інноваційні технології в фізичній підготовці кваліфікованих футболістів [Текст] : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання та спорту : 24.00.01. Львів. держ. ун-т фіз. культури. Львів, 2015. 18 с.

Соломонко В.В. Теоретико-методичні аспекти підготовки футболістів: методичний посібник. К.: Олімпійська література, 2013. 92 с.

Чижик В. В. Функціональна та рухова підготовка юного футболіста. Луцьк : ПВД «Твердиня», 2012. 340 с.

REFERENCES

Bairachnui O. (2014). Kharakterystyka funktsyonalnoi podhotovlennosti futbolystov na etape spetsyalyzovannoi bazovoi podhotovky. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. M. P. Drahomanova. Ser. : Naukovo-Pedahohichni problemy fiz. kultury (fyzichna kultura i sport)*. Vyp. 6 (49). P. 10-17. [in Russian].

Chyzhyk V. V. (2012). Funktsionalna ta rukhova pidhotovka yunoho futbolista. Lutsk : PVD «Tverdnyia». 340 p. [in Ukrainian].

Huba V.P. (2012). Orhanyzatsyia uchebno-trenyrovochnoho protsesa futbolystov razlychnoho vozrasta y podhotovlenosti : ucheb. Posobyе. M., 2012. 176 p. [in Russian].

Nikolaienko V. V. (2015). Systema bahatorichnoi pidhotovky futbolistiv do dosiahnennia vyshchoi sportyvnoi maisternosti [tekst] : avtoref. dys... dokt. nauk z fiz. vykh. i sportu: 24.00.01. Natsionalnyi un-t fizychnoho vykhovannia i sportu. K. 41 p. [in Ukrainian].

Platonov V.N. (2015). Systema podhotovky sportsmenov v olymпыiskom sporte. Obshchaia teoriya y ee praktycheskye prylozheniya: Ucheb. dlia stud. vuzov fiz. vospytaniya y sporta. M.: Olymp. lyt., 2015. Kn.1. 680 p.: yl. [in Russian].

Seluianov V.N. (2004). Fyzycheskaia podhotovka futbolystov. *TVT Dyvyzyon*. 192 p. [in Russian].

Serhiienko L.P. (2001). Testuvannia rukhovykh zdibnostei shkoliariv. K.: Olimpiiska literatura. 430 p. [in Ukrainian].

Sirenko P.O. (2015). Innovatsiini tekhnolohii v fizychnii pidhotovtsi kvalifikovanykh futbolistiv [Tekst] : avtoref. dys. ... kand. nauk z fiz. vykhovannia ta sportu : 24.00. Lviv. derzh. un-t fiz. kultury. Lviv. 18 p. [in Ukrainian].

Solomonko V.V. (2013). Teoretyko-metodychni aspekty pidhotovky futbolistiv: metodychnyi posibnyk. K.:Olimpiiska literatura. 92 p. [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

У роботі охарактеризовано особливості навчально-тренувального процесу юних футболістів. Визначено методи і засоби, визначено морфо-функціональну та рухову підготовку юних спортсменів відділення футболу ДЮСШ. Виконане дослідження показало, що проведення ранньої спортивної орієнтації у футболі сприяє складанню адекватної навчальної програми для ДЮСШ. На основі попереднього розподілу на амплуа встановлено рівень взаємозв'язку між показниками морфо-функціональної та спеціальної підготовленості юних футболістів. Встановлені за час проведення дослідження фактори, що впливають на досягнення результатів юних футболістів, знаходяться в наступному процентному співвідношенні: 29% – технічна підготовленість, 15% – фізична обдарованість, 12% – функціональні можливості, 9% – фізичні можливості, 35% – інші, не вивчені (біомеханічні, медичні, психологічні та ін.), дозволили розробити і експериментально обґрунтувати методику раннього відбору юних футболістів, ефективність якої може сприяти процесу індивідуалізації вже на початковому етапі навчання. Отримані результати дослідження можуть використовуватися тренерами-викладачами з футболу для оптимізації навчального-тренувального процесу юних футболістів.

Ключові слова: *відбір футболістів, підготовка юних футболістів, тренер-викладач, навчально-тренувальний процес.*

Наукове видання

Науковий вісник
Ізмаїльського державного
гуманітарного університету

Серія: Педагогічні науки

Випуск 58

Збірник наукових праць

Українською та англійською мовами

*Зважаючи на свободу наукової творчості,
редколегія приймає до друку статті тих авторів, думки яких не в усьому поділяє.
Відповідальність за достовірність матеріалів, фактів несуть автори публікацій.*

*Редакційна колегія має право редагувати та скорочувати текст.
У разі передруку посилання на «Науковий вісник Ізмаїльського державного
гуманітарного університету» обов'язкове.*

Англomовний супровід збірника: *Олейнікова Г.О.*
Верстка і дизайн: *Мартинчук О.Є.*

Матеріали збірника розміщено на офіційному сайті ІДГУ за адресою: <http://idgu.edu.ua>

Підписано до друку 24.03.2022. Формат 60x90/8.
Ум. друк. арк. 15, 9. Обл.-вид. арк. 12,3. Тираж 100 прим. Зам. № 568

*Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Ізмаїльського державного гуманітарного університету*

Адреса: 68610, Одеська обл., м. Ізмаїл, вул. Рєпіна, 12, каб. 208
Тел.: (04841) 4-82-42
E-mail: nauka_idgu@ukr.net